

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 25.1.2006
COM(2006) 26 końcowy

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**Program tematyczny dotyczący współpracy z państwami trzecimi w zakresie
migracji i azylu**

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp.....	3
2.	Kontekst	3
2.1.	Analiza tematu	3
2.2.	Obowiązujące ramy polityczne	5
2.3.	Interwencje finansowane w przeszłości oraz wyciągnięte z nich wnioski	5
2.4.	Przyczyny zastosowania podejścia tematycznego	7
3.	przyszły program tematyczny	8
3.1.	Ogólny cel i zakres.....	8
3.2.	Strategiczne wytyczne.....	9
3.2.1.	Wspieranie powiązań pomiędzy migracją i rozwojem	10
3.2.2.	Wspieranie dobrze zarządzanej migracji zarobkowej.....	11
3.2.3.	Zwalczanie nielegalnej migracji oraz ułatwianie readmisji nielegalnych imigrantów	12
3.2.4.	Ochrona migrantów przed wyzyskiem i wykluczeniem	12
3.2.5.	Wspieranie azylu i międzynarodowej ochrony uchodźców	13
3.3.	Zasady planowania i realizacji	14

1. WSTĘP

W celu dokonania racjonalizacji i uproszczenia obecnych ram legislacyjnych, które rządzą działaniami zewnętrznymi Wspólnoty, Komisja Europejska zaproponowała nowy zestaw sześciu instrumentów w ramach perspektywy finansowej na lata 2007 - 2013. Trzy z tych instrumentów (pomoc humanitarna, instrument na rzecz stabilności oraz pomoc makrofinansowa) mają charakter horyzontalny, aby odpowiadać na konkretne potrzeby i okoliczności. Pozostałe trzy instrumenty (pomoc przedakcesyjna, wsparcie na rzecz europejskiego sąsiedztwa oraz współpraca gospodarcza i w zakresie rozwoju) mają na celu realizację poszczególnych polityk oraz mają określony zasięg geograficzny. W przyszłości instrumenty te będą stanowiły podstawowe akty prawne dla wydatków Wspólnoty wspierających programy współpracy zewnętrznej oraz zastąpią obecnie obowiązujące regulacje tematyczne.

Zgodnie z tymi wnioskami programy tematyczne zapewniają szczególną wartość dodaną i obejmują działania uzupełniające programy geograficzne, które pozostają uprzywilejowanymi ramami współpracy Wspólnoty z państwami trzecimi¹.

Komisja zobowiązała się do przeprowadzenia rozmów z Parlamentem Europejskim i Radą na temat zakresu, celów i priorytetów dla każdego programu tematycznego, w oparciu o oficjalny komunikat skierowany do tych Instytucji. Wynik tego procesu dostarczy informacji politycznych po to, aby późniejsze etapy planowania, szczególnie sporządzanie dokumentów strategii tematycznej, były przygotowywane zgodnie z przepisami powyższych instrumentów.

Celem niniejszego komunikatu jest zaproponowanie aspektów programu tematycznego dotyczącego współpracy z państwami trzecimi w zakresie migracji i azylu.

2. KONTEKST

2.1. Analiza tematu

Migracja leży w centrum uwagi toczącej się w Europie debaty politycznej, stanowiąc jeden ze strategicznych priorytetów w stosunkach zewnętrznych Unii. Po tym, jak przez ponad dwa stulecia Europa była regionem emigracji, stała się ona jednym z głównych miejsc docelowych migracji międzynarodowych. Nierówności pomiędzy bogatymi, demokratycznymi i stabilnymi państwami Europy, w których dominuje zjawisko starzejącej się populacji, z jednej strony, a biedniejszymi, mniej stabilnymi państwami o młodych i szybko rosnących populacjach z drugiej strony, wyjaśniają taki rozwój sytuacji, który, jak można się spodziewać, będzie trwał nadal w nadchodzących latach.

Obecną sytuację w zakresie migracji cechuje wzrost bezwzględnej liczby migrantów, a także rosnący udział kobiet w ich ogólnej liczbie, zwielokrotnienie typów migracji, wzrost handlu ludźmi, wzrost diaspor, wyzwania integracyjne stojące przed migrantami i państwami przyjmującymi, dywersyfikacja miejsc docelowych i miejsc pochodzenia oraz mnożenie się

---

¹ Patrz komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie „Działań zewnętrznych poprzez programy tematyczne w ramach przyszłej perspektywy finansowej na lata 2007 – 2013” COM(2005) 324 z dnia 3 sierpnia 2005 r.

szlaków migracyjnych. Narasta natężenie presji ruchu migracyjnego na europejskie i inne kraje uprzemysłowione, przy czym nie zmniejsza się skala zjawiska migracji w wymiarze południe-południe (ze szczególnie istotnym uwzględnieniem migracji południe-południe wraz z powiązanymi z nią czynnikami). W niektórych przypadkach państwa, które do niedawna były jedynie państwami pochodzenia i/lub państwami tranzytowymi, stały się także państwami tranzytowymi lub państwami przyjmującymi, na przykład niektóre państwa Europy Środkowej i Wschodniej oraz państwa północnoafrykańskie. Jednak nie zawsze państwa te są odpowiednio wyposażone, a ich infrastruktura i kadry zarządzające migracją - odpowiednio sprawne, by radzić sobie z takimi sytuacjami. Jednocześnie osoby planujące emigrację potrzebują porady i praktycznej pomocy, a osoby powracające do swego państwa pochodzenia mogą w wielu przypadkach potrzebować wsparcia w reintegracji.

W tym kontekście, chociaż niemożliwe jest podanie wiarygodnych danych szacunkowych, nielegalna imigracja staje się coraz szerszym zjawiskiem. Pomimo tego, iż znacząca część nielegalnych migrantów pracuje na rzecz gospodarki europejskiej, uczestnicząc w jej rynkach pracy, nielegalna imigracja, będąca po części wynikiem przemytu ludzi oraz handlu ludźmi, stanowi również źródło różnych problemów. Państwa docelowe, w tym także wszystkie państwa Unii Europejskiej, opracowują szczegółowe polityki mające na celu zwalczanie nielegalnej imigracji, jednocześnie czyniąc swe polityki bardziej spójnymi dla celów zarządzania migracją i promowania jej społecznych i rozwojowych wymiarów. Niemniej jednak polityki te, aby były skuteczne i efektywne, wymagają współpracy państw trzecich pochodzenia i tranzytu.

Migracja jest także częścią procesu modernizacji krajów rozwijających się. Obecnie toczy się intensywna dyskusja nad tym, jak migracja może lepiej przyczyniać się do rozwoju. W ramach tych rozważań pierwszą kwestią jest potencjał związany z przekazami pieniężnymi migrantów oraz w szczególności to, jak zredukować koszty transferowe przekazów pieniężnych pracowników migrujących oraz zbadać sposoby wspierania inwestycji rozwojowych. Chociaż kraje rozwijające się mogą upatrywać korzyści w emigracji mieszkańców nisko wykwalifikowanych, emigracja średnio i wysoko wykwalifikowanych pracowników może stanowić utratę zasobów ludzkich. Poszukiwanie środków dla uporania się z tym problemem „drenażu mózgów” a zamiast tego wsparcia „obiegu mózgów” stanowi drugą część dyskusji na temat migracji i rozwoju. Zwraca się również uwagę na wsparcie zjawiska przyczyniania się diaspor do rozwoju ich państw pochodzenia.

W przeciwieństwie do migracji zarobkowej bądź migracji z przyczyn rodzinnych migracja spowodowana konfliktem i brakiem bezpieczeństwa ma zwykle charakter bardziej cykliczny. Po masowych wyjazdach często następują masowe powroty, gdy tylko sytuacja związana z bezpieczeństwem się poprawia. Ten rodzaj wymuszonej migracji generuje uchodźców, którzy przenoszą się do pobliskich regionów, w których mogą znaleźć bezpieczeństwo lub bezpośrednie schronienie. Uchodźcy mogą obciążać struktury polityczne, gospodarcze i społeczne państw przyjmujących, które nie zawsze dysponują odpowiednią infrastrukturą oraz środkami prawnymi i administracyjnymi, aby sprostać takiej sytuacji. Stany przedłużających się pobytów uchodźców mogą zwiększać presję na zasoby gospodarcze i środowiskowe, a czasami generować napięcia, jak również powodować wtórne zmiany miejsca pobytu.

Wszystkie te czynniki rozwoju sytuacji wpływają na dwustronne i regionalne stosunki Unii Europejskiej z państwami trzecimi.

2.2. Obowiązujące ramy polityczne

Traktat Amsterdamski stworzył podstawy prawne dla polityki wspólnotowej w zakresie imigracji i azylu. Cele tej polityki, jak ustanowiono w Traktacie, zostały skonkretyzowane na szczycie Rady Europejskiej w Tampere (październik 1999 r.) i, po ich dalszym opracowaniu na kolejnych szczytach, zostały ponownie zbadane na szczycie Rady Europejskiej w Hadze (listopad 2004 r.). Dotyczą one kwestii związanych z zarządzaniem ruchami migracyjnymi, ustanowieniem wspólnego systemu azylowego, równym traktowaniem obywateli państw trzecich oraz partnerstwem z państwami trzecimi w ramach wszechstronnego, spójnego i wyważonego podejścia. Polityka UE powinna mieć na celu wspomaganie państw trzecich, w pełnym partnerstwie, wykorzystując w odpowiednim przypadku istniejące fundusze wspólnotowe, w ich staraniach zmierzających do poprawy ich zdolności zarządzania migracją i ochrony uchodźców, zapobiegania i zwalczania nielegalnej imigracji, informowania o legalnych kanałach migracji, rozwiązywania sytuacji uchodźców poprzez zapewnienie lepszego dostępu do trwałych rozwiązań, budowania zdolności kontroli granicznej, poprawy bezpieczeństwa dokumentów i uporania się z problemem dotyczącym powrotu². Komisja odpowiedziała na te potrzeby poprzez ujęcie kwestii związanych z migracją i azylem w ramy politycznego dialogu z państwami trzecimi oraz poprzez zintegrowanie tych kwestii ze strategiami współpracy. Między innymi, zaproponowano wszechstronne podejścia – ostatnio na przykład w wydanym w dniu 30 listopada 2005 r. komunikacie „Działania priorytetowe stanowiące odpowiedź na wyzwania związane z migracją: pierwsze działania podjęte w następstwie szczytu w Hampton Court”³. Ponadto, w roku 2003 Komisja zaproponowała specjalny nowy instrument, program AENEAS (pozycja w budżecie 19 02 03)⁴, który ma być następcą działań przygotowawczych z linii budżetowej B7-667 w latach 2001 - 2003, w celu wsparcia państw trzecich w ich wysiłkach na rzecz lepszego zarządzania ruchami migracyjnymi. Instrument ten, przyjęty w drodze procedury współdecyzji w 2004 roku, stworzono na potrzeby okresu lat 2004-2008 i wyposażono w budżet w wysokości 250 milionów EUR⁵. Mając na uwadze zakończenie pod koniec 2006 roku obecnych ram finansowych UE⁶, czas trwania programu AENEAS jest w chwili obecnej skracany do trzech lat, a utworzony ma zostać nowy program tematyczny - przedmiot niniejszego dokumentu - który między innymi będzie kontynuował działania programu AENEAS w ramach perspektywy finansowej na lata 2007–2013.

2.3. Interwencje finansowane w przeszłości oraz wyciągnięte z nich wnioski

a) *Interwencje w ramach instrumentów geograficznych*

Nawet jeżeli nowy program tematyczny w sprawie migracji nie obejmie państw przedakcesyjnych, należy zauważyć, że problemom migracji, azylu, kontroli granicznej oraz kwestiom wizy poświęcono i nadal będzie się poświęcać wiele uwagi w ramach rozszerzenia.

---

² Patrz 14292/1/04 REV 1, Konkluzje Prezydencji – Bruksela 8 grudnia 2004 r., rozdz. 1.6.1.

³ COM (2005) 621.

⁴ Nazwa „Aeneas” pochodzi od Eneasza, bohatera Eneidy Wergiliusza.

⁵ 30 milionów EUR na rok 2004, 45 milionów EUR na rok 2005, 45 milionów EUR na rok 2006, 60 milionów EUR na rok 2007 i 70 milionów EUR na rok 2008 (roczny orientacyjny rozdział środków).

⁶ Wyjaśnia to również, dlaczego nie będzie już dłużej realizowana zmieniona na rok 2006 wersja dokumentu referencyjnego programu AENEAS 2004-2006, która uwzględniała plany działań w ramach programu na lata budżetowe 2007-8 i została ujęta (punkt 2.7. b) w planie działań wykonującym program haski zatwierdzony przez Radę dnia 10 czerwca 2005 r.

W latach 1997 – 2003 wydano w sumie 413,3 mln EUR na różne projekty w tej problematyce w ramach krajowych programów PHARE dla 10 państw ubiegających się o członkostwo w Unii Europejskiej. Wiele z tych projektów składało się z projektów partnerskich (twinningowych), w wyniku czego w administracjach państw ubiegających się o członkostwo w Unii Europejskiej znaleźli się eksperci państw członkowskich.

Jeżeli odniesiemy się do instrumentów geograficznych, takich jak TACIS i MEDA, w przybliżeniu 450 milionów EUR zaplanowano na lata 2002-2006 w celu sfinansowania działań bezpośrednio związanych z migracją, głównie na Bałkanach, w krajach basenu Morza Śródziemnego oraz w Europie Wschodniej. Główne sektory interwencji obejmowały wzmocnienie zdolności instytucjonalnych, poprawę kontroli granicznej, walkę przeciwko nielegalnej imigracji oraz handlu ludźmi, powrót i reintegrację uchodźców oraz wysiedleńców, ulepszenie polityk przyjmowania oraz podniesienie standardu obiektów przeznaczonych dla uchodźców i osób ubiegających się o azyl.

W przypadku państw Azji, Ameryki Łacińskiej oraz Afryki Subsaharyjskiej, charakter operacji finansowanych do tej pory był bardziej związany z uchodźcami i wysiedleńcami aniżeli z samą polityką migracyjną.

b) Interwencje w ramach działań przygotowawczych w latach 2001-2003

Linie budżetową B7-667 utworzono w 2001 roku, aby umożliwić przyjęcie działań w zakresie migracji i azylu. Wyposażono ją w całkowitą kwotę 10 milionów EUR na pierwszy rok. Kwotę tę zwiększono do 12,5 milionów w 2002 roku, aby osiągnąć poziom 20 milionów w roku 2003, tzn. w sumie 42,5 milionów EUR. Podczas tych trzech lat współfinansowano 49 operacji (za kwotę często niższą niż 1 milion EUR).

Zarządzanie ruchami migracyjnymi, zapobieganie nielegalnej imigracji, reintegracja migrantów w państwach pochodzenia, związek pomiędzy migracją i rozwojem oraz ochrona międzynarodowa stanowiły główne obszary interwencji. Ujmując rzecz geograficznie, działania realizowano głównie na Bałkanach (początkowo w Albanii), w Europie Wschodniej (szczególnie na Ukrainie i w Rosji), w krajach basenu Morza Śródziemnego (Maroko, Tunezja, Turcja) oraz w Azji (głównie Afganistan i Sri Lanka).

Operacje finansowane w ramach linii budżetowej B7-667 przyczyniły się do zapewnienia większego uwidocznienia działań zewnętrznych Wspólnoty w obszarze migracji wśród państw członkowskich, administracji niektórych państw trzecich, jak również w ramach niektórych wyspecjalizowanych organizacji międzynarodowych oraz zwiększającej się liczby organizacji pozarządowych. Niemniej jednak, ze względu na ich nowe podejście oraz względnie autonomiczny rozwój w porównaniu z pozostałym wsparciem zewnętrznym Wspólnoty, działania w ramach linii budżetowej B7-667 czasami skutkowały finansowaniem operacji oderwanych od istniejących planów.

Niemniej jednak wzrost liczby odpowiedzi na zaproszenia do składania wniosków nie pozostawia wątpliwości co do wzrastającego zainteresowania tym instrumentem. Partnerzy poszerzyli również ofertę, choć ten aspekt nadal wymaga ulepszenia.

c) Interwencje w ramach programu AENEAS

Program AENEAS sam w sobie stanowi odpowiedź na słabości ujawnione w ramach działań przygotowawczych. W tym kontekście najbardziej innowacyjne aspekty polegały na tym, iż

rozszerzono dokument planowania, identyfikując orientacyjnie priorytety interwencji w trakcie trzech pierwszych lat trwania programu (2004-2006). Po sporządzeniu jego wersji roboczej przy uwzględnieniu krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych oraz programów indykatywnych, dokument ten przyczynia się do poprawienia spójności pomiędzy podejściami wypracowanymi na podstawie instrumentów zarówno geograficznych, jak i tematycznych.

Przedwczesnym byłoby dziś ostateczne ocenianie programu Aeneas, biorąc pod uwagę fakt, iż właśnie sfinalizowano decyzje o finansowaniu wniosków wybranych po pierwszym zaproszeniu w roku 2004⁷, podczas gdy nowe zaproszenie do składania wniosków dotyczących wykonania rocznego programu prac na rok 2005 zostało właśnie ogłoszone⁸, a nowy roczny program prac na rok 2006 jest w trakcie przygotowywania. Jediną uwagę, jaką na tym etapie można poczynić, jest to, iż w programie AENEAS bierze udział większa (choć wciąż ograniczona) liczba organizacji rządowych i pozarządowych z państw trzecich i Państw Członkowskich UE. Postęp ten, który wynika między innymi z szerszego rozpowszechniania zaproszenia do składania wniosków, jest mile widziany.

2.4. Przyczyny zastosowania podejścia tematycznego

Podejście tematyczne jest uzasadnione potrzebą zapewnienia wspólnotowych ram horyzontalnych, aby wzmocnić współpracę pomiędzy podmiotami unijnymi, państwami trzecimi oraz podmiotami międzynarodowymi zainteresowanymi zjawiskiem migracji, co ma na celu wsparcie większego zrozumienia wyzwań i przyczynienie się do poszukiwania zrównoważonych i wzajemnie satysfakcjonujących rozwiązań.

Odpowiada ono również potrzebie zintegrowania kwestii migracji i azylu ze wspólnotowymi politykami współpracy i rozwoju oraz jednocześnie może przyczynić się do lepszego dopasowania interesów własnych Wspólnoty do omawianej problematyki, odpowiadając zarazem potrzebie ulepszonej spójności polityki.

Podejście tematyczne wychodzi naprzeciw życzeniu Komisji, aby zapewnić większe uwidocznienie wkładu, jaki wnosi wspólnotowa polityka zewnętrzna do kwestii migracji, i może ułatwić nawiązanie współpracy pomiędzy podejściami Wspólnoty i państw członkowskich w tym zakresie.

Powinno się ono również przyczynić się do większej elastyczności, tak aby szybko zmieniające się okoliczności i nowe trendy migracyjne spotkały się ze skuteczną reakcją w odpowiednim czasie.

I wreszcie, podejście tematyczne wychodzi naprzeciw potrzebie zróżnicowanych podejść, które łączą wszystkie państwa położone wzdłuż tego samego szlaku migracyjnego lub państwa stojące przed podobnymi wyzwaniami w zakresie migracji i azylu.

---

⁷ 26 projektów w Afryce Północnej, na Bałkanach, w Europie Wschodniej, w Azji Południowej i Środkowej będzie współfinansowanych przez Wspólnotę na całkowitą kwotę 30 milionów EUR; patrz załącznik I.

⁸ Program ten umożliwi Wspólnocie współfinansowanie projektów zarówno w Afryce Północnej, jak i Subsaharyjskiej, na Bliskim Wschodzie, w Europie Wschodniej, w Azji Środkowej, na Bałkanach, w Turcji, Chinach, Ameryce Łacińskiej oraz na Wyspach Karaibskich do kwoty 45 milionów EUR (patrz załącznik II).

3. PRZYSZŁY PROGRAM TEMATYCZNY

3.1. Ogólny cel i zakres

W ciągłości z programem AENEAS ogólnym celem programu tematycznego w zakresie migracji i azylu jest niesienie konkretnej, komplementarnej pomocy państwom trzecim, aby wesprzeć je w wysiłkach na rzecz zapewnienia lepszego zarządzania ruchami migracyjnymi we wszystkich ich wymiarach.

Wkład programu tematycznego nie ma na celu zastąpienia interwencji zaplanowanych w tym samym zakresie i finansowanych z instrumentów geograficznych - finansowanie działań związanych z migracją na szczeblu krajowym lub regionalnym powinno nadal być postrzegane przede wszystkim w kontekście instrumentów geograficznych. Biorąc pod uwagę, że z zasady wielkość projektów finansowanych przez program tematyczny będzie ograniczona⁹, program tematyczny jest odpowiedni dla uzupełniania interwencji z instrumentów geograficznych lub proponowania nowych inicjatyw, ewentualnie w drodze programu pilotażowego, przy uwzględnieniu podejścia strategicznego określonego przez Wspólnotę względem zainteresowanych państw trzecich i regionów.

Będzie on również preferowany, gdy będzie stanowił dla Wspólnoty bardziej skuteczne i efektywne narzędzie osiągnięcia oczekiwanych rezultatów, a w szczególności w następujących przypadkach:

- podejmowania inicjatyw globalnych lub wieloregionalnych;
- wspierania inicjatyw współpracy, w których partnerzy z państw pochodzenia, tranzytu lub miejsca przeznaczenia zdobędą doświadczenie i wypracują metody pracy w zakresie różnych aspektów migracji oraz podzielą się nimi;
- konkretnego sformułowania, w kontekście wspólnotowych stosunków zewnętrznych, szczegółowych priorytetów polityki wspólnotowej czy zobowiązań międzynarodowych;
- w razie potrzeby rozpoczęcia działań początkowych w państwach i regionach, w których kwestie migracji i/lub azylu stają się priorytetowe, ale nie istnieje żaden dokument strategiczny czy też program indykatywny lub ten ostatni nie przewiduje możliwości podjęcia interwencji w tym zakresie, ponieważ kwestie migracji i/lub azylu nie były priorytetem w momencie zatwierdzania programu indykatywnego;
- finansowania działań poprzez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty społeczeństwa obywatelskiego bez zgody rządu, w przypadkach, w których współpraca jest ograniczona lub w sytuacjach trudnego partnerstwa.

Na poziomie tematycznym przewidywany program obejmie główne pola działań, odpowiadające istotnym aspektom zjawiska migracji, w szczególności migracji i rozwoju, migracji zarobkowej, zapobiegania i zwalczania nielegalnej imigracji, w tym także dobrowolnego powrotu i reintegracji migrantów oraz ochrony międzynarodowej. Program

---

⁹ Obecnie jakakolwiek dotacja przyznana w drodze zaproszenia do składania wniosków w ramach programu AENEAS mieści się w granicach od kwoty minimalnej 500 tys. EUR do maksymalnej 2 mln EUR; ponadto dotacja taka nie może być wyższa niż 80% ani niższa niż 50% całkowitych kosztów działania kwalifikujących się do objęcia pomocą.

sam w sobie nie będzie finansował operacji ukierunkowanych bezpośrednio na problemy leżące u podstaw migracji (konflikty, bieda, złe zarządzanie itp.). Problemy te są domeną większych programów współpracy finansowanych obecnie w ramach instrumentów geograficznych, a w przyszłości w ramach programów europejskiego instrumentu sąsiedztwa i partnerstwa (ENPI) oraz instrumentu współpracy na rzecz rozwoju i współpracy gospodarczej (DCECI), które są bardziej odpowiednie do tego celu. Niemniej jednak działania finansowane na podstawie programu będą zgodne z wysiłkami Wspólnoty na rzecz rozwiązywania problemów leżących u podstaw migracji. Ograniczony zakres oraz szczególnie i techniczny charakter tego programu tematycznego powoduje, iż jest on szczególnie dostosowany do rozwoju potencjału, zwłaszcza poprzez szkolenie kadr. Jeżeli można przewidzieć dostawy sprzętu związane z działaniami prowadzonymi w ramach tego programu, nie mogą one same w sobie stanowić istoty interwencji.

Z geograficznego punktu widzenia nie powinno się definiować żadnych ograniczeń a priori, uznając wszystkie sąsiadujące i rozwijające się państwa trzecie objęte programami ENPI i DCECI za kwalifikujące się¹⁰. Mając na uwadze powyższe, przedmiotem programu tematycznego jest przede wszystkim, choć nie wyłącznie, migracja do Unii Europejskiej (południe/północ oraz wschód/zachód). W związku z tym trzeba rozważyć przede wszystkim regiony emigracji i tranzytu w kierunku Unii Europejskiej, skupiając przy tym należytą uwagę na pojawiających się inicjatywach regionalnych lub międzyregionalnych związanych z migracją oraz z najistotniejszych kierunkach ruchu migracyjnego południe/południe.

Program tematyczny powinien również stwarzać możliwość finansowania działań innowacyjnych, wybranych w oparciu o ich wyróżniający charakter oraz bez względu na region geograficzny, z zastrzeżeniem zakresu określonego powyżej, w którym działania te będą realizowane.

Poszanowanie zasad demokratycznych oraz praworządności, jak również praw człowieka i praw mniejszości oraz podstawowych swobód, jak również obowiązujących umów międzynarodowych stanowi istotny element, który należy uwzględnić przy realizacji programu tematycznego. W miarę możliwości działania finansowane w ramach programu tematycznego winny być połączone ze środkami, których celem jest wzmocnienie demokracji, praw człowieka, fundamentalnych standardów pracy oraz idei godnej pracy, jak również praworządności. Śledzenie wymiernych postępów w propagowaniu tych podstawowych wartości stanowi klucz do właściwej oceny potrzeb i wyników poprzedzającej dalsze finansowanie wymienionych działań. Takie nastawienie pozwoli na uwydatnienie odpowiedzialności państw trzecich za kwestie migracji i azylu.

3.2. Strategiczne wytyczne

Na podstawie opisanego powyżej celu i zakresu, program tematyczny może obejmować te same kierunki, co program Aeneas, choć z poprawkami wymuszonymi zmianami polityki, jakie zaszły od 2004 roku. Spośród wspomnianych zmian polityki te, które odnoszą się do migracji i rozwoju oraz legalnej migracji zarobkowej, uzyskają prawdopodobnie bardziej innowacyjne wyniki. Fakt ten idzie w parze z tym, iż do niedawna zewnętrzny wymiar polityki migracyjnej był konstruowany przede wszystkim wokół celu, jakim jest lepsze

---

¹⁰ W odniesieniu do krajów kandydujących, w tym krajów Bałkanów Zachodnich, współpraca w dziedzinie migracji i azylu będzie nadal finansowana ze środków instrumentu pomocy przedakcesyjnej (IPA), jako integralna część programów krajowych.

zarządzanie ruchami migracyjnymi dla zmniejszenia presji migracyjnej wywieranej na Unię. Chociaż cel ten pozostaje aktualny, dodatkowym wyzwaniem pozostaje dziś opracowywanie polityk, które dostrzegają potrzebę, aby pracownicy migrujący umożliwiali funkcjonowanie naszych gospodarek w tych sektorach, gdzie UE staje przed problemem braku siły roboczej i pracowników wykwalifikowanych, a jednocześnie umożliwiają uzyskanie maksymalnych korzyści płynących z migracji zarówno przez samych migrantów, jak i ich państwa pochodzenia. Zakłada to podejście, które wykracza poza kwestie kontroli granicznej i walki przeciwko nielegalnej imigracji i ma na celu uwzględnienie innych wymiarów zjawiska migracji, w szczególności rozwoju i zatrudnienia.

Powyższe uwagi wskazują, iż przyszły program tematyczny będzie miał pięć następujących aspektów:

- Wspieranie powiązań pomiędzy migracją i rozwojem;
- Wspieranie dobrze zarządzanej migracji zarobkowej;
- Zwalczanie nielegalnej imigracji oraz ułatwianie readmisji nielegalnych imigrantów;
- Ochrona migrantów przed wyzyskiem i wykluczeniem;
- Wspieranie udzielania azylu i ochrony międzynarodowej, w tym także poprzez regionalne programy ochrony.

3.2.1. Wspieranie powiązań pomiędzy migracją i rozwojem

Migracja jest nieodzowną częścią rozwoju i generalnie przyznaje się obecnie, że konieczne jest przejście od podejścia „więcej rozwoju dla zmniejszenia migracji” do „lepszego zarządzania migracją dla większego rozwoju”¹¹. W grudniu 2002 roku Komisja przedstawiła komunikat w sprawie integracji kwestii związanych z migracją w stosunkach zewnętrznych UE¹², który zawierał element „migracji i rozwoju”. Dostrzegając, iż priorytetem długoterminowym Wspólnoty jest zajęcie się problemami leżącymi u podstaw migracji, Komisja zachęcała Unię do zwrócenia większej uwagi na niektóre szczególne aspekty związku pomiędzy migracją a rozwojem. Rada poparła to podejście i zachęcała Komisję do jego dalszego rozwijania¹³. W rezultacie Komisja wydała we wrześniu 2005 roku drugi komunikat¹⁴ określający konkretne kierunki, które będą prawdopodobnie miały pozytywny wpływ na związek pomiędzy migracją i rozwojem. Program tematyczny winien wspierać wdrażanie określonych przy tej okazji środków, które obejmują w szczególności:

- Wspieranie udziału diaspor w rozwoju społeczno-gospodarczym ich państw pochodzenia oraz zwiększanie wartości powrotu migrantów,
- Łagodzenie zjawiska „drenażu mózgów” oraz wspieranie „obiegu mózgów”, w tym poprzez odpowiednie formy migracji czasowej;

---

¹¹ Tytuł seminarium zorganizowanego w 2005 r. przez Międzynarodowy Ośrodek ds. Rozwoju Polityki Migracyjnej (ICMPD, od International Centre for Migration Policy Development).

¹² COM (2002) 703.

¹³ Na ten temat - zobacz konkluzje Rady z maja 2003 roku w sprawie migracji i rozwoju.

¹⁴ COM (2005) 390.

- Ułatwianie transferów finansowych (przekazów pieniężnych) pracownikom migrujących do ich państw pochodzenia, w szczególności poprzez redukcję kosztów tych przelewów i promowanie ich wykorzystania dla celów rozwoju;
- Wspieranie dobrowolnego powrotu oraz zawodowej i społeczno-gospodarczej reintegracji migrantów w ich państwie pochodzenia, w tym także poprzez pomoc przy politykach publicznych związanych z tym problemem oraz systemach ubezpieczeń społecznych;
- Rozwijanie zdolności do lepszego zarządzania migracją.

3.2.2. *Wspieranie dobrze zarządzanej migracji zarobkowej*

W roku 2003 w swym komunikacie w sprawie imigracji, integracji i zatrudnienia¹⁵ oraz zgodnie z agendą lizbońską, Komisja wykazała potrzebę zastosowania podejścia proaktywnego względem legalnej imigracji, której celem jest uzyskanie zatrudnienia. Takie podejście jest niezbędne, aby Unia mogła zmierzyć się z demograficznymi, społecznymi i ekonomicznymi wyzwaniami, przed którymi staje w coraz większym stopniu. Imigracja nie jest jedyną możliwością poradzenia sobie z tymi wyzwaniami, ale przynajmniej w perspektywie krótko- i średnioterminowej może przyczynić się do zredukowania ich skutków, jednocześnie pomagając w sprostaniu potrzebom rynków pracy Unii Europejskiej. Z początkiem 2005 roku Komisja wydała zieloną księgę w sprawie podejścia Wspólnoty do zarządzania migracją zarobkową¹⁶, której celem było określenie głównych wyzwań oraz możliwych wariantów ustanowienia wspólnotowych ram prawnych dla migracji zarobkowej. Wyniki publicznej debaty nad tą zieloną księgą zostały uwzględnione w planie polityki dotyczącej legalnej migracji przyjętym przez Komisję dnia 21 grudnia 2005 roku¹⁷. We wspomnianym planie polityki, który zawiera swoistą mapę drogową całego szeregu środków legislacyjnych i nielegislacyjnych, Komisja podkreśla, iż zarządzanie migracją zarobkową wymaga nie tylko jasnej i zharmonizowanej polityki przyjmowania, ale również dialogu i współpracy z państwami trzecimi, aby wspólnie poprawić zarządzanie międzynarodową migracją zarobkową. W związku z tym stosunki zewnętrzne oraz polityki współpracy mają do odegrania swoją rolę – nie naruszając przy tym zasady preferencji wspólnotowej, jako że należy w pełni wykorzystać dostępne w ramach UE zasoby siły roboczej. Odnosząc się do powyższego, program tematyczny może pomóc w:

- Rozpowszechnianiu informacji dotyczących ram prawnych migracji oraz warunków wyjazdu i pobytu na terytorium Unii,
- Rozpowszechnianiu informacji na temat możliwości migracji zarobkowej oraz zapotrzebowaniu w państwach członkowskich, jak również o kwalifikacjach kandydatów na imigrantów pochodzących z państw trzecich; wsparciu dla szkoleń poprzedzających wyjazd dla potencjalnych legalnych imigrantów do Unii Europejskiej z uwzględnieniem informacji na temat integracji w państwach członkowskich oraz prawach i obowiązkach migrantów.
- Zachęcaniu do definiowania i wdrażania ram prawnych dla pracowników migrujących w państwach trzecich.

---

¹⁵ COM (2003) 336.

¹⁶ COM (2004) 811.

¹⁷ COM (2005) 669.

Biorąc pod uwagę ostatnie komunikaty w sprawie migracji i rozwoju oraz w sprawie strategii działania UE/WE w kwestii kryzysu zasobów ludzkich w służbie zdrowia w krajach rozwijających się¹⁸, kierunki zaproponowane w drugim i trzecim akapicie niniejszej sekcji winny być wdrożone przy całkowitym uwzględnieniu potrzeby uniknięcia „drenażu mózgów”. W rezultacie należy zwrócić uwagę na zdeklarowane strukturalne lub tymczasowe potrzeby w niektórych sektorach/zawodach/regionach w państwach trzecich spotęgowane „drenażem mózgów”. Wymagałoby to również kompleksowego i spójnego podejścia do etycznej rekrutacji pracowników.

3.2.3. Zwalczanie nielegalnej migracji oraz ułatwianie readmisji nielegalnych imigrantów

Zapobieganie przypadkom nieuprawnionego wjazdu migrantów pozostaje sprawą podstawową. Co za tym idzie kontrola migracji pozostaje strategicznym priorytetem w perspektywie średniookresowej. Niniejszy program tematyczny powinien sprzyjać temu priorytetowi poprzez wsparcie projektów współpracy z państwami trzecimi, w szczególności koordynacji pomiędzy instytucjami zajmującymi się zarządzaniem migracją, w następujących obszarach:

- zwalczanie przemytu ludzi oraz handlu ludźmi;
- Informowanie w celu odstraszenia od nielegalnej migracji oraz podnoszenie świadomości na temat zagrożeń związanych z taką migracją;
- Zapobieganie i zwalczanie nielegalnej imigracji (w tym poprzez wzmocnienie służb ochrony pogranicza, dostosowanie polityki wizowej i paszportowej, nie wyłączając zabezpieczenia dokumentów, z ewentualnym wykorzystaniem danych biometrycznych; a także wykrywaniem fałszywych dokumentów);
- Realizacja porozumień o readmisji zawartych ze Wspólnotą, w tym także społecznej i zawodowej reintegracji osób powracających, tak aby ich powrót okazał się trwały;
- Wspieranie państw trzecich w kontroli nielegalnej imigracji (wspieranie ich w negocjowaniu i wprowadzaniu w życie ich własnych porozumień bądź uzgodnień o readmisji z innymi państwami trzecimi, w tym także zapewnianie odpowiednich warunków humanitarnych w ośrodkach, gdzie nielegalni imigranci są zakwaterowani w oczekiwaniu na odesłanie do państwa pochodzenia, wpieranie ich dobrowolnego powrotu i trwałej reintegracji w krajach ich pochodzenia).

W tym kontekście należy zwrócić uwagę na poszanowanie podstawowych swobód i praw człowieka, jak również należy określić szczegółowe kryteria dla skuteczniejszego zabezpieczenia praw człowieka oraz kontroli projektów w zakresie ich wpływu na prawa człowieka.

3.2.4. Ochrona migrantów przed wyzyskiem i wykluczeniem

Wspieranie w państwach trzecich, również poprzez rozwijanie potencjału podmiotów niepaństwowych oraz szkolenie kluczowych stron zainteresowanych, możliwości integracji migrantów ze społeczeństwami przyjmującymi oraz ich ochrony przed złym traktowaniem

---

¹⁸ COM (2005) 642.

powinno być priorytetem tego programu, tak jak to miało miejsce w przypadku programu AENEAS. Interwencje mogłyby obejmować następujące obszary:

- Opracowanie prawodawstwa państw trzecich w zakresie legalnej imigracji, w szczególności w kwestii przepisów dotyczących przyjęcia, praw i statusu osób przyjętych, równego traktowania osób przebywających legalnie;
- Integrację i niedyskryminację, jak również środki zmierzające do ochrony migrantów przed rasizmem i ksenofobią, w tym także podniesienie świadomości wśród migrantów na temat ich praw podstawowych oraz odpowiednich sposobów egzekwowania prawa w przypadku naruszenia tychże praw;
- Zapobieganie i zwalczanie handlu ludźmi oraz jakiegokolwiek postaci niewolnictwa.

Przy realizacji tych kierunków trzeba zwrócić należytą uwagę na ochronę migrantów szczególnie narażonych na ryzyko złego traktowania i wykluczenia, w szczególności kobiety i dzieci. Należy również uwzględnić prawa migrantów do godnych warunków pracy i sprawiedliwego traktowania w sferze społecznej i zawodowej.

3.2.5. Wspieranie azylu i międzynarodowej ochrony uchodźców

Kwestie dotyczące azylu zwiększyły swą priorytetowość w stosunkach zewnętrznych UE i współpracy w zakresie rozwoju z państwami trzecimi stojącymi w obliczu przemieszczania się uchodźców. Na poziomie globalnym Konwencja genewska w sprawie uchodźców z 1951 r. oraz Protokół nowojorski z 1967 r. stanowią ramy prawne, które rządzą systemem ochrony międzynarodowej. Inicjatywy „Agenda ochrony” i „Konwencja +” Wysokiego Komisarza Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) mają na celu ułatwienie rozwiązania sytuacji uchodźców w drodze specjalnych porozumień pomiędzy państwami, innymi stronami a UNHCR; skupiają się w szczególności na przesiedlaniu uchodźców oraz osób poszukujących azylu, ukierunkowaniu wsparcia na ich rozwój i zarządzanie ich wtórnymi przemieszczeniami. UE podziela stanowisko UNHCR, zgodnie z którym rozwiązania problemów uchodźców powinno się szukać przede wszystkim i głównie w rejonach, z których pochodzą, w których nader często znajdują się największe skupiska uchodźców. Są to kraje, którym często brak instytucjonalnej bądź finansowej zdolności do samodzielnego sprostania takim wyzwaniom. Zwiększenie możliwości oferowania skutecznej ochrony i trwałych rozwiązań w regionach pochodzenia – poprzez rozwój potencjału azylowego, lokalną integrację, odsyłanie i przesiedlanie – jest celem promowanym przez Komisję w jej wsparciu zewnętrznym. Ma to również odzwierciedlenie w podejściu UE do systemu międzynarodowej ochrony, wprowadzanego przez pilotażowe regionalne programy ochrony (przykładowo: dla zachodnich Nowych Państw Niepodległych czy regionu Wielkich Jezior w Afryce).

Jednym z celów programu AENEAS jest wspieranie takiego rozwoju sytuacji oraz realizacji pilotażowych regionalnych programów ochrony. Program tematyczny powinien zatem stanowić kontynuację wsparcia ze strony Wspólnoty na rzecz trwałych rozwiązań częstokroć przeciągających się sytuacji uchodźstwa, w szczególności poprzez:

- umacnianie potencjału instytucjonalnego państw trzecich do udzielania azylu i ochrony międzynarodowej oraz do opracowania krajowych ram prawnych,

- wspieranie procesu rejestracji uchodźców i osób ubiegających się o przyznanie azylu,
- promowanie międzynarodowych norm i instrumentów w zakresie ochrony uchodźców,
- wsparcie dla procesów poprawy warunków przyjmowania, lokalnej integracji, trwałej reintegracji osób powracających oraz programów przesiedlenia

Choć sytuacja uchodźców jest zgoła inna od tej, w jakiej znajdują się migranci zarobkowi, wiele z inicjatyw, które mają zostać opracowane w ramach pozostałych aspektów niniejszego programu – na przykład zachęcanie do udziału diaspor, ułatwianie dokonywania przekazów pieniężnych, ochrona przed dyskryminacją itp. – powinno przynieść korzyść również uchodźcom.

3.3. Zasady planowania i realizacji

Niniejszy program tematyczny będzie podlegał wieloletniemu planowaniu przez Komisję, równoległe oraz spójnie z planowaniem wsparcia poprzez programy geograficzne. Wieloletnie planowanie przybierze formę tematycznego dokumentu strategicznego i wieloletniego planu orientacyjnego. Pierwszy tematyczny dokument strategiczny zostanie opracowany na lata 2007-2010; kolejny na lata 2011-2013.

W oparciu o tematyczny dokument strategiczny i wieloletni plan orientacyjny Komisja będzie corocznie przedstawiała program pracy na dany rok, ustalając priorytetowe działania, którym należy udzielić wsparcia, określając obszary geograficzne i tematyczne, szczegółowe cele, przewidywane wyniki oraz orientacyjne kwoty. Przy opracowywaniu rocznego planu pracy, Komisja może uwzględnić ewentualne nowe priorytety i działania, nieprzewidywane w wieloletnim planie orientacyjnym. Tenże roczny program pracy będzie realizowany z użyciem wszelkich odpowiednich środków, zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami finansowymi i umownymi przy zachowaniu pewnego marginesu elastyczności, aby reagować skutecznie i w odpowiednim czasie na szybko zmieniające się okoliczności oraz nowe trendy i priorytety migracyjne.

Ponadto, na wypadek poważnych a wcześniej nieprzewidywanych lub poważnych i pilnych potrzeb¹⁹ lub okoliczności, Komisja może powziąć specjalne kroki, nieprzewidywane w tematycznym dokumencie strategicznym ani wieloletnim planie orientacyjnym, zgodnie z odpowiednimi przepisami rozporządzeń ustanawiających ENPI i DCECI. Ewentualna reakcja na sytuacje kryzysowe powinna być rozważana przede wszystkim w perspektywie instrumentu stabilności.

Komisję będzie wspierał komitet, zgodnie z procedurą, która zostanie określona w drodze odpowiednich aktów prawnych.

Lista partnerów kwalifikujących się do wsparcia finansowego w ramach programu tematycznego powinna być możliwie jak najdłuższa i obejmować władze federalne, krajowe, samorządy regionalne i lokalne, ich wydziały i agencje, władze gminne, organizacje i agencje regionalne oraz międzynarodowe, jak również organizacje pozarządowe lub inne podmioty

---

¹⁹ Por. Konkluzje Prezydencji Rady Europejskiej obradującej w Brukseli w dniach 15 i 16 grudnia 2005 r., załącznik I – globalne podejście do zagadnień związanych z migracją.

niepaństwowe, instytuty badawcze, stowarzyszenia, partnerów społecznych, podmioty gospodarcze publiczne i prywatne, zarówno w Unii Europejskiej, jak i w państwach trzecich, z akcentem na partnerstwo między nimi.

Komisja zamierza zaangażować państwa trzecie w działania finansowane z programów tematycznych, aby rozwijać ich współodpowiedzialność. W tym celu poprzez odpowiednie kanały (delegacje, wspólne komitety, zebrania, regularną wymianę w ramach dwustronnych umów o współpracy itp.) państwa trzecie będą informowane o zaproszeniach do składania wniosków oraz planowanych i realizowanych działaniach. Choć należy dążyć do formalnego porozumienia i uczestnictwa państw trzecich, program tematyczny zostawi Wspólnocie pewną autonomię i elastyczność w stosunku do rządów państw beneficjentów - Komisja będzie miała wolną rękę w finansowaniu działań poprzez organizacje pozarządowe i inne podmioty społeczeństwa obywatelskiego bez zgody rządu, w przypadkach, w których współpraca jest ograniczona bądź też w sytuacjach trudnego partnerstwa.

W ciągu pierwszego trzyletniego okresu działania (w latach 2007-2009) dokonana zostanie zewnętrzna ocena prowadzonych działań, której wyniki posłużą jako wkład do opracowania kolejnego tematycznego dokumentu strategicznego (na lata 2011-2013). Na ile to możliwe, ocena ta powinna obejmować całościowe skutków środków zarządzania oraz środków i działań związanych z poprawą wpływu migracji na rozwój, z propagowaniem prawidłowego zarządzania migracją zarobkową oraz poprawą ochrony międzynarodowej. W kontekście tej oceny należy uwzględnić opinię partnerów, którzy realizują projekty finansowane w ramach programu tematycznego. Sprawozdanie z oceny zostanie przedłożone Radzie i Parlamentowi Europejskiemu celem przedyskutowania.

ANNEX I

Projects selected for co-financing by the European Commission under the 2004 budget for the AENEAS Programme

(financial and technical assistance to third countries in the areas of migration and asylum)

Applicant	Project Title	Location	EC contribution	Actions and objectives
Direccion General d'immigracion de la Cooperación para el Desarrollo y el Voluntariado de la Comunidad de Madrid	Accompagnement à l'amélioration des conditions d'accueil et de protection des mineurs de 14 ans regroupés en provenance du territoire de la Communauté de Madrid	Espagne et Maroc	1.999.999,00 €	Le projet a pour but de résoudre les problèmes qu'éprouvent des mineurs de moins de 14 ans d'origine marocaine, qui se trouvent tout seuls, non accompagnés et en situation irrégulière dans la région de Madrid. Il propose de mettre en place un mécanisme qui garantisse leur protection depuis leur identification et facilite de façon efficace et effective leur retour auprès de leur famille dans leur milieu et pays d'origine.
UNHCR	Building an Asylum structure in Serbia and Montenegro	Serbia et Montenegro	698.005,92 €	to assist Serbia and Montenegro in developing the asylum structure.
ERA	Training Action for the Balkans , Three intensive seminars on Asylum and International Protection for 120 civil servants	Balkans	512.617,00 €	Three seminars, one week each, will first and foremost give a general overview of all the issues related to the migration and asylum, in particular: legal migration; dialogue on migratory flows; readmission and reintegration of the returnees; illegal immigration.
Ministry of Interior, Public Administration and Decentralisation of the Hellenic Republic	Building on Mechanism to effectively and sustainably implement readmission agreements between Albania, the EC and third countries	Albanie et Greece	1.454.768,00 €	The main set of activities will be: capacity building of return and readmission entities in Albania; cooperative approaches to information exchange between administrations in the implementation of readmission agreements; building mechanisms of return to and from Albania including improving the identification of illegal immigrants bound for readmission and the re-integration of returnees.
Ministry of Interior Italy Across Sahara		Italy, Libya and Niger	1.567.158,27 €	enhancing cooperation between Libya and Niger in border control and fight against illegal migration, to organise their structures and to consider revision of legislation; training of trainers/officers of staff employed in specific sectors of interest
IOM	Enhanced Capacity building in Migration Management to Support Effective Return and Sustainable reintegration of refugees in Sri Lanka	Sri Lanka	1.873.464,00 €	To enhance the capacity of the Government of Sri Lanka to manage migration with a particular focus on return migration. To enhance measures to assist in the sustainable reintegration of returning migrants
IOM	Programme de renforcement et de soutien au Dialogue et à la gestion des migrations irrégulières et de Transit au Maghreb en provenance de l'Afrique de l'Ouest	EU, Maghreb, Afrique Sub-Saharien	1.561.245,56 €	Renforcement du dialogue et des mécanismes de suivi et de coordination Coopération technique en matière de renforcement des capacités institutionnelles des pays de transit et d'origine Campagnes d'information auprès des migrants potentiels au sein des pays émetteurs
IOM	An integrated approach to promoting legal migration through national capacity building	South Caucasus	777.397,00 €	to prevent illegal immigration, facilitate discussions on conclusion of bilateral readmission agreements based on the EU-standard, enable improved reintegration, and promote legal migration within each South Caucasus country and bilaterally with targeted receiving EU member states through dialogue and capacity building.
UNHCR	Strengthening protection and durable solutions for asylum seekers and refugees in Egypt	Egypt	524.058,00 €	Strengthening Protection and Durable Solutions for Asylum-Seekers and Refugees in Egypt

UNHCR	The cross border cooperation process	Belarus , Moldova, Ukraine	1.307.898,40 €	develop a coordinating mechanism to effectively respond to asylum, migration and border management challenges in Belarus, Moldova and Ukraine, and in the region at large in close cooperation with Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania Poland, Romania, Slovakia.
ILO	ILO/UNIFEM/EC Asian Programme of the Governance of Labour Migration	countries of the Mekong region China Korea Japan and South Asia countries	1.955.335,00 €	contribute to the promotion of rights and gender-based governance of labour migration and the protection of Asian migrant workers from exploitative and abusive treatment
IOM	TRIM	Libya	2.000.000,00 €	the Action will strengthen Libya's capacities to address illegal transit immigration in a humane and orderly manner
IOM	Regional Dialogue and Program on facilitating managed and legal migration between Asia and the EU	Asia	848.583,00 €	develop legal migration and enhance regional dialogue and cooperation in facilitating managed migration from Asia to the EU
CISP - Comitato Internazional per lo Sviluppo dei popoli	Projet réseau Afrique/Migration	Maghreb et Libye	1.307.131,00 €	Le projet vise à renforcer l'engagement opérationnel et la collaboration régionale des acteurs de la société civile en matière de gestion des flux migratoires, en particulier l'immigration illégale et le trafic des êtres humains, par la mise en place et la livraison d'un ensemble de services en faveur des immigrés illégaux, par la croissance de la perception et des informations de l'opinion publique et des autorités locales maghrébines sur la réalité de la migration et, enfin, par le renforcement et l'élargissement du réseau Afrique Migration.
Comune di Roma	W.A.R.M.	Albania	1.215.196,00 €	Reintegration of Albanian returnees through their insertion on labour market and through micro-enterprises creation.
Euro-Mediterranean Human Rights Network - EMHRN	Enhancing civil society participation in human rights management of migration	Libie et Maghreb	535.598,00 €	Enhancing civil society participation in human rights management of migration and asylum in the Southern Mediterranean and Middle East
Mairie de Cartaya	Programme de gestion integral de l'immigration saisonniere	Maroc Espagne	1.196.000,00 €	Gestion intégrale de l'immigration saisonnière de travailleurs marocains vers un groupe de municipalités agricoles espagnoles.
Guardia Civil Ministry of Interior	Project Seahorse	Maroc Mauritanie	2.000.000,00 €	Establish and develop Maghreb- Sub Saharan African relations and dialogue on migration questions.
MLAL - Progettomondo	Promotion d'une migration responsable	Maroc	868.214,40 €	Promouvoir une migration responsable dans la région de Tadla Azilal en encourageant la conscientisation des jeunes sur les risques de l'émigration clandestine.
World Bank	International migration from Middles East and North Africa	Middle East and North Africa	733.570,00 €	identify and support the implementation of projects, policies, regional arrangements, and institutional reforms that will maximise the benefits of international migration flows and reduce their costs
Croatian Law Centre	Protection of Asylum seekers in the Republic of Croatia and Region	Croatia and region	1.000.000,00 €	Strengthening the protection in CRO and region (BH, SMN) by developing asylum system consistent with international standards.
European Council on Refugees ,and Exiles - ECRE	The protection of refugees asylum seekers and forced migrants	Belarius, Moldova, Russia, Ukraine	529.705,00 €	Improve the implementation in Belarus, Molodva, Ukraine and European Russia of national and international refugee and human rights instruments – leading to increased security and protection for refugees.
Institut Universitaire Européen	Action collective dee soutien à la réintégration des migrants de retour dans leur pays d'origine	Algerie Maroc Tunisie	1.076.000,00 €	soutenir la réintégration durable des personnes en retour en Algérie, au Maroc et en Tunisie (Construction d'une base de données sur les personnes en retour, production de rapports sur le retour et la réintégration, rencontres sur le thème de la réintégration, présentation de propositions
COOPI - Cooperazione Internazionale	ALBAMAR	Albanie et Maroc	1.334.572,00 €	definition and implementation of an integrated support to Moroccan and Albanian migrants forcibly or voluntarily repatriated from Italy that are highly exposed to the risks of illegal migration and criminal activities

VASA PRAVA - BiH	Strengthening the protection of asylum seekers	BiH	616.562,98 €	ensuring a maximum protection and access to justice for asylum seekers, recognized refugees and other categories of persons under international protection in BiH, and victims of human trafficking, ensuring the full access to their rights via the provision of free legal aid and information campaigns
Cabinet of Secretary for Security of the Macao Special Administrative Region	2005/2006 MIGRAMACAO	Macao , China	500.904,80 €	The aim of the MIGRAMACAO action is to ensure entities of Macao more effective management in all aspects of migration flows, including the prevention and combating of illegal immigration and trafficking in human beings through the cooperation with regional countries and the coordination with the EC
			29.993.983,33 €	

ANNEX II

AENEAS ANNUAL WORKPROGRAMME 2005

Regions	Regions and countries	Areas	Article	Objectives	Types of activities (indicative)	Indicative amounts (million €)	AWP
All regions	Countries concerned by readmission negotiations	Readmission	Art. 2 § 1 e	Support implementation of readmission agreement with the EC, once initialled, signed or concluded.	Develop the exchange of information between the administrations concerned, improve the identification and the documentation of returnees, improve the infrastructure of reception and develop capacity of reception of non-national returnees before transfer to their country of origin.	3.35	2005

North Africa	Countries of the region to be determined	Management of Migration+ Asylum and International Protection+ Fight against illegal migration	Art. 2 § 1 c & d	1. Improve conditions of reception of refugees in the region. 2. Improve international protection, complying with international conventions and reinforce legal structures in the regions. Promote regional cooperation in the field of management of migration flows, especially transit migration, illegal migration and trafficking in human beings.	1. Improvement of the conditions of reception and of the capacity of registration and of documentation of asylum seekers and refugees as well as of integration in the host country. 2. Development of a regional dialogue on asylum and strengthening of the legislative capacities and of the expertise available in the region. 3. Development of exchange of expertise and advice with the EU. 4. Development of the training of the administrations concerned. Development of the transnational coordination of the central services for fight against illegal immigration in view of encouraging coordination, dialogue, exchange of experience and information between the specialised services of the national administrations. 5. Development and setting up of a protocol defining short and medium term immediate responsibility for the victims of shipwreck and clandestine passage. Setting-up of an entity for legal assistance and support to the investigators allowing to reconcile the humanitarian responsibility and the research of the authors of the most serious offences of	3,0	2005

					trafficking of the human beings'. 6. Development of a network of liaison officers for harbour and airport control of migration in order to improve the fight against illegal migration.		
Eastern Europe, Southern Caucasus and Central Asia	All the countries of the region and Russia in particular	Legal migration	Art. 2 § 1 a & b	1. Improve the protection and the treatment of migrants. 2. Improve the policies related to the management of immigration for labour purposes	1. Development of the training of staff and exchange of information and experience, creation of a network for information concerning migration for economic purposes. 2. Support of actions for fight against racism and xenophobia towards migrants. 3. Capacity building of regional and national authorities in order to evaluate	3,0	2005

					the needs and perspectives for foreign workforce and putting in place of appropriate strategies and pilot projects.		
Eastern Europe, Southern Caucasus and Central Asia	Moldova, Belarus, Armenia, Georgia, Azerbaijan, Tajikistan	Legal Migration	Art. 2 § 1 a & b	Facilitate the use of remittances in favour of the macroeconomic development of the countries concerned.	Support initiatives in view of using remittances for productive goals.	2,0	2005
Eastern Europe, Southern Caucasus and Central Asia	Russia, Ukraine, Moldova and Belarus	Asylum and international protection.	Art. 2. § 1 c	Improve international protection	Improvement of the conditions of reception and of the capacity of registration and of documentation of their asylum seekers and refugees as well as of integration in the host country.	2,0	2005
Eastern Europe, Southern Caucasus and Central Asia	All the countries of the region of Eastern Europe, Southern Caucasus and Central Asia	Fight against illegal migration	Art. 2 § 1 d	Fight against trafficking and smuggling of human beings	1. Promotion of cooperation and of information exchange at the regional level, management of transit migration and fight against false documents. 2. Development of the capacities to persecute traffickers and of protection and reintegration of victims. 3. Development of information and awareness-raising of candidates for	5,0	2005

					migration. 4. Staff training for detection of false documents.		
Balkans	Region as a whole	Management of Migration	Art. 2 § 1	Support the development of national policies according to a unified approach in the fields of migration and asylum and visa	Improve the management capacity of the institutions involved in the fields of asylum, migration and visa.	4,0	2005
Turkey	Turkey	Asylum and international protection.	Art. 2 § 1 c	Reinforce asylum systems	Improve the necessary reception conditions and the capacity in the field of registration and documentation of asylum seekers and refugees as well as their integration in the host country.	1,0	2005
Turkey	Turkey	Fight against illegal migration	Art. 2 § 1 d	Increase the fight against illegal migration	Contribute to the implementation of the action plan for fight against illegal immigration	1,0	2005

Asia	China	Fight against illegal migration	Art. 2 § 1 d	Improve the cooperation EU/RPC in the field of the fight against illegal migration and smuggling of human beings.	Development of exchange of information, of cooperation and recognition of respective knowledge of systems between administrations of the RPC and the EU, especially in the field of return, false documents and biometrics.	4,0	2005
Latin America	Region as a whole (and in particular the countries of the Andean Community Argentina and Uruguay).	Legal Migration	Art. 2 § 1 a & b	Support the development of the interregional dialogue EU/LAC	1. Promote a more efficient use of remittances in the macro-economic development of the country. 2. Establish and/or develop systems for data collection and treatment in the field of migration flows.	3,0	2005
Sub-Saharan Africa	All the countries of the region.	Migration and development + Legal Migration	Art. 2 § 1 a & b & d	Support improvement of laws, policies and management structures in the field of migration especially through actions of regional character.	1. Reinforce the link between migration and development (notably by improving transfer systems for remittances, enhancing the role of diasporas, limiting 'brain drain', favouring "brain circulation" and starting experiences at intra-regional level). 2. Facilitation and circulation of legal migrants. 3. Fight against smuggling of human beings and illegal immigration. 4. Develop the capacity of authorities and responsible organisations to collect and	5,0	2005

PL

PL

					analyse data on migrants and to manage the questions related to migration.		
Sub-Saharan Africa	Countries receiving important quantities of refugees (with a priority for Tanzania)	Asylum and International Protection	Art. 2. § 1 c	Develop sustainable solutions in favour of refugees	Reinforce the capacity of protection in the host regions especially in order to 1) support the management capacity of the national authorities 2) develop registration and documentation systems for refugees et 3) tackle the problems concerning their integration in the host regions	4,0	2005
						40,350,000	

PL

PL